

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Zápis ze čtvrtého setkání Rady pro reformu vysokoškolského vzdělávání

12. května, 2010

Místo a datum konání: Praha, MŠMT, Malý zrcadlový sál
Karmelitská 7, Praha 1, 16:00 – 19:00 hodin

Přítomni: prof. Ing. Rudolf Haňka, Ph.D., FEng. (předseda), Ing. Zbyněk Frolík,
prof. Ing. Jan Hálek, CSc., Doc. Dr. Ing. Vladimír Kebo, prof. Ing.
Karel Rais, CSc., MBA, prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc.

Omluveni: Doc. Ing. Marie Bohatá, CSc., Petr Kužel, RNDr. Zdeněk Somr, prof.
Ing. Jiří Málek, DrSc., prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.; Ing. Jiří
Rusnok, prof. Jan Švejnar, Ph.D., prof. Ing. Vlastimil Růžička, CSc.

21. Zápis ze zasedání 7.4.2010

Zápis z 7.4.2010 byl schválen.

22. Záležitosti plynoucí ze zápisu

Předseda Rady informoval o schválení náměstka Vlastimila Růžičky jako stálého hosta na zasedání Rady. Naopak odborný garant projektu RTV Jakub Fischer může být přizván na jednání Rady jako host příležitostně na vybraná jednání.

23. Průběžná zpráva Rady pro reformu vysokoškolského vzdělávání

Rada doporučila ve větě „Tato anomálie, která byla v ostatních následných zemích Rakouska-Uherska beze zbytku vypuštěna, přetrvává v současném vysokoškolském zákoně dodnes.“ zaměnit slovo „v ostatních“ za „ve většině“. (Slovensko a Polsko mají zachovaný stejný systém jako Česká republika). Další připomínky ke zprávě nebyly.

Rada v diskusi otevřela otázku výuky matematiky na českých školách. Dnes se na některých středních školách matematika nevyučuje dostatečně kvalitně kvůli tomu, aby školy nepřišly o studenty. Studenti se učí řešit rovnice mechanicky, nemají logické myšlení, které by správně měli získat již na základní škole.

Na vysokoškolské úrovni v porovnání se zahraničím Rada konstatovala, že zahraniční studenti umějí lépe pracovat s matematikou než naši studenti. To je dáno faktem, že se naučili logickému myšlení a práci s matematikou již na úrovni základního a středního školství. V zemích, kde je kladen velký důraz na vyučování matematiky na základních školách, studenti získají dobrý základ logického myšlení. Rada proto konstatovala, že logické myšlení a matematika jako předmět má být součástí integrálního vyučování na základních a středních školách. Společnost by měla mít určitou

matematickou vzdělanost, bez ohledu na to, zda se na některých středních školách z matematiky maturuje. Matematika by se měla řádně učit jako předmět a musí se učit kvalitně. Rada doporučuje zvýšení možnosti dotace na matematiku už na základních školách a středních školách.

V České republice existuje jakási elita přibližně 3 % dětí, které jsou v matematických předmětech skvělé, a těm je třeba se pořádně věnovat již na úrovni středních škol. Je třeba se soustředit na excelenci jak se tak děje na vysokých školách. Je třeba se více soustředit na předměty, které vyžadují logické myšlení a logické myšlení tak u dětí rozvíjet od mala.

Rada ve své průběžné zprávě konstatuje, že v návaznosti na reformy terciárního vzdělávání je nutné zlepšení výuky na nižších stupních zejména v matematice.

Rada dále projednala počty studentů na různých úrovních VŠ na úkor středoškoláků. Rada diskutovala nad cílem systému terciárního vzdělávání. Máme mít méně ale kvalitních absolventů vysokých škol, nebo je cílem masové poskytování vysokoškolského vzdělávání za účelem dosažení statistických čísel srovnatelných se zbytkem Evropy a světa. V minulém režimu například existovalo takzvané diferencované studium, kdy bylo nadaným studentům umožněno studovat ve zkráceném režimu. Toto studium bylo náročnější oproti běžnému studiu, ale mělo na druhou stranu výrazně vyšší kvalitu.

Stat' Dlouhodobé příčiny globální ekonomické krize a možnosti jejich eliminace (Miloš Pick)

Rada na základě žádosti paní ministryně zařadila do programu projednání statí Miloše Picka. Rada konstatovala hrubé chyby ve statistických ohodnoceních, absenci abstraktu statí. Rada se ke statí nechce vyjadřovat, neboť článek ač je nazván odbornou statí, není příliš hodnotný a je spíše publicistického charakteru.

Boloňský proces - Fact or Fiction

Boloňský proces se zaváděl v roce 2002 do praxe, kdy se pětileté studium rozdělilo po třech letech, ale efektivně se nic neudělalo.

Cíle Boloňského procesu:

- Zpřehlednit studijní programy
- Zefektivnit výuku
- Podpořit mobilitu studentů

Z historie Sorboňské deklarace 1998.

Je to systém, který má dva cykly „undergraduate“ a „graduate“ (student má výběr mezi masters a doctor degree). V roce 1999 se toho chopila Evropská unie, byly zavedeny opět dva cykly undergraduate, graduate a výběr mezi masters a doctor degree. Dříve existovalo čtyř až šestileté studium, po zavedení Boloňského procesu je jedno či dvouroční postgraduální studium a navazující 3leté bakalářské studium.

V České republice se studium rozdělilo mezi bakaláře a navazujícího magistra. Dnes 87 % studentů pokračuje ve magisterském studiu. Vzhledem k existujícím normativům na studenty se navyšuje počet studentů v magisterském studiu.

Rada se proto v diskusi pokusila zamyslet se nad 3-4letým bakalářským studiem. Boloňský proces toto studium prodloužil na 5 let (3+2 let). V České republice není studium příliš náročné, studenti při studiu často pracují. Intenzita výuky by se proto dala zlepšit a stát by ušetřil peníze. Nejde o zvyšování délky studia, ale o kvalitu. Dnes student dostává zhruba 20 hodin zatížení týdně. Je třeba

více zatížit studenty, používat jinou formu studia, aby student nebyl dlouho držen dlouho na vysoké škole. Například studenti v Anglii nedostávají skripta, jsou vytíženi, učí se samostatně pracovat.

Je třeba rovněž udělat restrukturalizaci výuky. Lékaři jsou jinak vytíženi při studiu než humanitní obory. Bylo by vhodné udělat 4leté bakalářské studium a navazující magisterské studium, kde by bylo třeba dělat rigorózní zkoušku i u inženýrů.

Rada v diskusi mimo jiné konstatovala, že někteří absolventi bakalářského studia jsou nuceni dostudovávat se v určitém oboru v magisterském programu při zaměstnání. V některých technických oborech strojírenské firmy nepovažují investice do absolventů za prioritu a je třeba proto posílit spolupráci firem a škol, magisterské studium je třeba navázat více na podniky. Obecně se výuka může zefektivnit pomocí restrukturalizace.

Průchodnost mezi bakalářským a magisterským studiem by se měla v budoucnosti snížit.

V současnosti pokud student ukončí bakalářské studium a chce pokračovat v magisterském studiu, je v podstatě vždy přijat. Existují sice formální zkoušky, ale většina studentů projde (87 %). Všeobecně lze konstatovat, že Boloňský proces byl v České republice špatně pochopen a implementován.

Dnešní absolventi bakalářského studia mají všeobecné vzdělání a chybí jim praktické dovednosti. Je proto třeba diskutovat o otázce kvality studijních programů. Akreditační komise, jejímž úkolem je hlídat kvalitu oborů, musí projednávat spousty programů a nestíhá vše dostatečně projednat. Měla by proto existovat nezávislá instituce, která by hlídala kvalitu oborů. Boloňská deklarace říká, že má existovat jeden orgán, který uděluje akreditace a jeden orgán, který hlídá kvalitu oborů. U nás toto rozdělení chybí.

Na vysokých školách jsou profesní bakalářské programy, které nemají návaznost na rozšířené magisterské studium (zdravotní sestry). V humanitních oborech by šlo zavést profesního bakaláře s navazující užší specializací v magisterském oboru. V diskusi na toto téma padl návrh, aby 3leté bakalářské studium bylo zdarma a navazující magisterské studium by bylo včetně školného (SDS + 1 – podporuje mobilitu). Chceme zvyšovat mobilitu studentů.

V rámci diskuse se také probírala například nutnost zachování magisterského stupně vzdělávání.

V Anglii mohou mimořádně nadaní studenti po absolvování bakalářského studia rovnou pokračovat v doktorském studiu bez nutnosti získání titulu Mgr. Na tento názor padly protiargumenty jako například ten, že potřebujeme magistry hlavně pro vědecké univerzity, kde potřebujeme, aby je stát také zaplatil. Pro české prostředí nakonec nebylo vypuštění magisterského studia doporučeno z důvodu tradice a také proto, že tento krok by mohl představovat radikální změnu ve stávajícím systému, který již tak prochází reformami.

Shrnutí diskuze:

Rada bude nadále pokračovat v diskuzi. Cílem reformy by mělo být zvýšení kvality studia, řízení vysokých škol se bude muset zlepšit (změna v zodpovědnostech a pravomocích). Třeba podpořit vznik nezávislé instituce na hodnocení kvality oborů.

Boloňský proces je problémem celé Evropy, ministři jednotlivých zemí se mají na toto téma sejít a projednávat nutné změny. Dále je třeba řešit zkoumání a hodnocení kvality VŠ, srovnávat kvalitu výuky a kvalitu hodnocení absolventů.

24. Schválení nejbližších činností rady

Rada pověří garanty všech projektů IPn o zaslání zprávy o průběhu řešení jednotlivých projektů. Vladimír Kebo informoval o chystané konferenci v Ostravě, kde bude mít R2V2 své zastoupení.

20. Datum příštího zasedání

Příští zasedání Rady se bude konat 16. 6. 2010 od 16:00 hodin ve Velkém zrcadlovém sále MŠMT.